

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 18. decembra 2014*

„Predhodno odločanje — Varstvo potrošnikov — Potrošniški kredit — Direktiva 2008/48/ES — Obveznost zagotovitve predpogodbenih informacij — Obveznost preverjanja kreditne sposobnosti kreditojemalca — Dokazno breme — Dokazna sredstva“

V zadevi C-449/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo tribunal d'instance d'Orléans (Francija) z odločbo z dne 5. avgusta 2013, ki je prispela na Sodišče 12. avgusta 2013, v postopku

CA Consumer Finance SA

proti

Ingrid Bakkaus,

Charline Bonato, rojeni Savary,

Florianu Bonatu,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, K. Jürimäe, sodnica, J. Malenovský, M. Safjan, sodnika, in A. Prechal (poročevalka),

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. julija 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za CA Consumer Finance SA B. Soltner, odvetnik,
- za francosko vlado D. Colas in S. Menez, agenta,
- za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, agenta,
- za špansko vlado A. Rubio González, agent,

* Jezik postopka: francoščina.

— za Evropsko komisijo M. Owsiany-Hornung in M. Van Hoof, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. septembra 2014

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 5 in 8 Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL L 133, str. 66, in popravki v UL 2009, L 207, str. 14, UL 2010, L 199, str. 40 in UL 2011, L 234, str. 46).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru sporov med družbo CA Consumer Finance SA (v nadaljevanju: CA CF) in, v prvem sporu, I. Bakkaus ter, v drugem sporu, C. Bonato, rojeno Savary, in F. Bonatom (v nadaljevanju: skupaj: kreditorejmalci) zaradi zahtevkov za plačilo preostalih dolgovanih zneskov od osebnih posojil, ki jih je ta družba odobrila kreditorejmalcem in ki jih ti niso odplačali.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 7, 9, 19, 24 in od 26 do 28 Direktive 2008/48 je navedeno:

„(7) Da bi olajšali nastanek dobro delujočega notranjega trga potrošniških kreditov, je treba zagotoviti usklajen okvir Skupnosti v številnih osrednjih območjih. [...]

[...]

(9) Polna uskladitev je potrebna zato, da se vsem potrošnikom v Skupnosti zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in se vzpostavi pravi notranji trg. Državam članicam se torej ne bi smelo dovoliti, da obdržijo ali uvedejo druge nacionalne določbe kot tiste, določene s to direktivo. Vendar naj bi se ta omejitev uporabljala samo za določbe, usklajene v tej direktivi. V primerih, ko ne obstajajo takšne usklajene določbe, bi se morale države članice same odločiti, ali bodo obdržale ali sprejele nacionalno zakonodajo. [...]

[...]

(19) Da bi se potrošniki lahko odločali ob polnem poznavanju dejstev, bi morali še pred sklenitvijo kreditne pogodbe dobiti ustrezne podatke, ki jih lahko potrošnik odnese s seboj in preuči, o pogojih in stroških kredita ter svojih obveznostih. Za zagotovitev kar največje preglednosti in primerljivosti ponudb bi morali ti podatki vsebovati predvsem strošek efektivne obrestne mere za ta kredit, ki bi jo bilo treba v vsej Skupnosti določiti na enak način. [...]

[...]

(24) Potrošnika je treba pred sklenitvijo kreditne pogodbe podrobno informirati, ne glede na to, ali je v trženje kredita vključen kreditni posrednik ali ne. Zato bi morale zahteve po predpogodbenih informacijah na splošno veljati tudi za kreditne posrednike. [...]

[...]

- (26) [...] Še zlasti na rastočem kreditnem trgu je pomembno, da se dajalci kreditov ne spuščajo v neodgovorno posojanje ali izdajanje kreditov brez poprejšnje ocene kreditne sposobnosti, države članice pa bi morale izvajati potreben nadzor, da se izogne takšnemu ravnanju, in bi morale določiti potrebne ukrepe za sankcioniranje dajalcev kredita, v kolikor bi tako ravnali. [...] [D]ajalci kreditov [bi morali biti] odgovorni za individualna preverjanja kreditne sposobnosti potrošnikov. V ta namen bi morali imeti možnost uporabe informacij, ki jih posredujejo potrošniki, ne samo med pripravo zadevne kreditne pogodbe, temveč tudi v času dolgotrajnega trgovinskega [poslovnega] odnosa. Organi držav članic bi lahko dali ustrezna navodila in smernice tudi dajalcem kredita. Prav tako pa morajo tudi potrošniki ravnati preudarno in spoštovati svoje pogodbene obveznosti.
- (27) Kljub obvezni zagotovitvi predpogodbenih informacij bo potrošnik morda potreboval še dodatno pomoč, da se bo lahko odločil, katera kreditna pogodba v okviru predlaganih proizvodov najbolj ustreza njegovim potrebam in finančnemu položaju. Zato bi morale države članice zagotoviti, da dajalci kreditov zagotavljajo takšno pomoč pri kreditnih proizvodih, ki jih nudijo potrošniku. Po potrebi je treba potrošniku na njemu razumljiv način pojasniti ustrezne predpogodbene informacije in bistvene značilnosti predlaganih kreditnih proizvodov, tako da potrošnik lahko razume učinke, ki bi jih lahko imeli na njegov gospodarski položaj. Po potrebi ta dolžnost nudenja pomoči potrošniku velja tudi za kreditne posrednike. Države članice smejo določiti, kdaj in v kakšni meri bi bilo treba potrošnikom dati taka pojasnila, pri tem pa morajo upoštevati posebne okoliščine, v katerih se ponuja kredit, potrebe potrošnika po pomoči in naravo posameznega kreditnega proizvoda.
- (28) Pri oceni kreditnega statusa potrošnika bi moral dajalec kredita uporabljati tudi ustrezne zbirke podatkov. Zaradi pravnih in dejanskih okoliščin se te lahko uporabijo v različnem obsegu. [...]"

- 4 Člen 5 Direktive 2008/48, naslovljen „Predpogodbene informacije“, v odstavkih 1, prvi pododstavek, in 6 določa:

„1. Preden postane potrošnik zavezan izpolnjevanju kreditne pogodbe ali ponudbe, zagotovi dajalec kredita in, kjer je primerno, kreditni posrednik na temelju kreditnih pogojev dajalca kredita ter, kjer je to primerno, na izraženih preferencah potrošnika in informacijah, ki jih je ta posredoval, potrošniku informacije, da lahko primerja različne ponudbe in se tako zavestno odloči, ali bo sklenil kreditno pogodbo. Takšne informacije se na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov zagotovijo z obrazcem standardne informacije o evropskem potrošniškem kreditu iz Priloge II. Šteje se, da je dajalec kredita izpolnil zahteve po informacijah iz tega odstavka ter člena 3(1) in (2) Direktive 2002/65/ES, če je zagotovil ‚standardne informacije o evropskem potrošniškem kreditu‘.

[...]

6. Države članice zagotovijo, da dajalci kreditov in, kadar je ustrezno, kreditni posredniki potrošnikom zagotavljajo zadostne razlage, da bi jim omogočili oceno, ali je predlagana kreditna pogodba prilagojena njihovim potrebam in finančnemu položaju; kadar je ustrezno, [...] to storijo z razlago predpogodbenih informacij, ki jih je treba zagotoviti v skladu z drugim odstavkom [s prvim odstavkom], bistvenih lastnosti predlaganih proizvodov in specifičnih posledic, ki jih lahko imajo za potrošnika, vključno s posledicami zamude plačila s strani potrošnika. Države članice lahko glede na posebne okoliščine položaja, v katerem se ponuja kreditna pogodba, glede na to, komu se ponuja, in glede na vrsto ponujenega kredita prilagodijo način in obseg zagotavljanja te pomoči ter tistega, ki jo zagotavlja.“

- 5 Člen 8 te direktive, naslovljen „Obveznost ocene kreditne sposobnosti potrošnika“, v odstavku 1 določa:

„Države članice zagotovijo, da pred sklenitvijo kreditne pogodbe dajalec kredita oceni potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi zadostnih informacij, ki jih, kjer je to primerno, pridobi od potrošnika, in po potrebi informacij, ki jih pridobi s poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov. Države članice, ki v okviru nacionalne zakonodaje zahtevajo, da dajalec kredita oceni potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi poizvedbe v ustrezni zbirki podatkov, lahko ohranijo to zahtevo.“

- 6 Člen 22 navedene direktive, naslovljen „Usklajevanje in obveznost izvajanja te direktive“, v odstavkih 2 in 3 določa:

„2. Države članice zagotovijo, da se potrošniki ne odpovejo pravicam, ki so jim podeljene z določbami nacionalne zakonodaje, ki uveljavljajo to direktivo ali so z njo usklajene.

3. Države članice nadalje zagotovijo, da se določbam, ki jih sprejmejo pri izvajanju te direktive, ni mogoče izogniti z načinom oblikovanja pogodb, zlasti z vnašanjem črpanj ali kreditnih pogodb, ki spadajo v področje uporabe te direktive, v kreditne pogodbe, katerih značilnosti ali namen bi lahko omogočili, da se izognejo njeni uporabi.“

Francosko pravo

- 7 Zakon št. 2010-737 z dne 1. julija 2010 o spremembi potrošniških kreditov (JORF z dne 2. julija 2010, str. 12001), ki je namenjen prenosu Direktive 2008/48 v notranje francosko pravo, je bil vključen v člen L. 311-1 in naslednje zakonika o varstvu potrošnikov.

- 8 Člen L. 311-6 tega zakonika določa:

„I. Pred sklenitvijo kreditne pogodbe dajalec kredita ali kreditni posrednik kreditnejemalcu zagotovi pisno ali na drugem trajnem nosilcu podatkov informacije, ki so potrebne za primerjanje različnih ponudb in ki kreditnejemalcu omogočijo, da glede na svoje preference jasno razume svojo obveznost.

[...]

II. Kadar potrošnik predlaga sklenitev kreditne pogodbe v kraju prodaje, dajalec kredita zagotovi, da se mu obrazec z informacijami iz odstavka I, izroči v kraju prodaje.“

- 9 Člen L. 311-8 navedenega zakonika določa:

„Dajalec kreditov ali kreditni posrednik kreditnejemalcu zagotovita vsa pojasnila, na podlagi katerih se ta lahko odloči, ali predlagana kreditna pogodba ustreza njegovim potrebam in njegovemu finančnemu položaju, zlasti na podlagi podatkov z obrazca, navedenega v členu L. 311-6. Kreditnejmalca opozori na bistvene značilnosti predlaganega kredita ali kreditov ter na posledice, ki jih imajo lahko ti krediti na njegov finančni položaj, vključno s tem, če jih ne odplača. Te informacije se po potrebi podajo na podlagi preferenc, ki jih je izrazil kreditnejmalec.

[...]“

10 Člen L. 311-9 navedenega zakonika določa:

„Pred sklenitvijo kreditne pogodbe dajalec kredita preveri kreditno sposobnost kreditojemalca na podlagi zadostne količine informacij, vključno z informacijami, ki jih ta predloži na zahtevo dajalca kredita. Dajalec kredita vpogleda v register iz člena L. 333-4 pod pogoji iz odloka, navedenega v členu L. 333-5.“

11 Člen L. 311-48, drugi in tretji odstavek, zakonika o varstvu potrošnikov določa:

„Če dajalec kredita ne spoštuje obveznosti iz členov L. 311-8 in L. 311-9, izgubi pravico do obresti, v celoti ali v delu, ki ga določi sodišče. [...]

Kreditojemalec je zavezan le za povračilo glavnice v skladu z določenim rokom ter po potrebi do plačila obresti, do katerih dajalec kredita ni izgubil pravice. Zneske, prejete na podlagi obresti, določenih po zakonski obrestni meri od dneva njihovega izplačila, dajalec kredita vrne ali se vštejejo v še dolgovano glavnico.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

12 Zakonca Bonato sta 5. maja 2011 z družbo CA CF prek kreditnega posrednika sklenila kreditno pogodbo glede osebnega kredita za nakup avtomobila v višini 20.900 EUR z letno fiksno obrestno mero 6,40 % in letno efektivno obrestno mero 7,685 %.

13 I. Bakkaus je 15. julija 2011 pri družbi CA CF sklenila kreditno pogodbo glede osebnega kredita v višini 20.000 EUR z letno fiksno obrestno mero 7,674 % in letno efektivno obrestno mero 7,950 %.

14 Družba CA CF je zaradi prenehanja odplačevanja teh kreditov proti kreditojemalcem vložila tožbo pri tribunal d'instance d'Orléans in zahtevala, naj se jim naloži plačilo preostanka teh kreditov in obresti.

15 Predložitveno sodišče po uradni dolžnosti odloča, ali je prišlo do izgube pravice do obresti na podlagi člena L. 311-48, drugi pododstavek, zakonika o varstvu potrošnikov, ker družba CA CF na obravnavah ni predložila niti obrazca s predpogodbenimi informacijami, ki bi moral biti izročen kreditojemalcem, niti nobenega drugega dokaza, da je v razmerju do kreditojemalcev izpolnila obveznost informiranja in obveznost preverjanja njihove kreditne sposobnosti.

16 Predložitveno sodišče navaja, da Direktiva 2008/48 in zakon št. 2010-737, ki je namenjen prenosu te direktive v francosko pravo, nalagata dajalcem kreditov obveznosti informiranja in razlage, tako da se kreditojemalcem omogoči, da se jasno odločijo o sklenitvi kreditne pogodbe. Vendar naj nobena določba navedene direktive ali tega zakona ne bi določala pravil o dokaznem bremenu in o sredstvih za dokazovanje izpolnitve obveznosti dajalcev kredita.

17 V zvezi z obveznostjo dajalca kredita, da potrošnikom zagotovi obrazec s „standardnimi informacijami o evropskem potrošniškem kreditu“, predložitveno sodišče navaja, da v obravnavani zadevi družba CA CF tega obrazca ni predložila. Ta družba naj ne bi predložila nobenih dokazov v zvezi s svojo obveznostjo razlage in naj tudi ne bi pojasnila te nepredložitve. Vendar to sodišče navaja, da pogodba, ki jo je podpisala I. Bakkaus, vsebuje to vzorčno klavzulo: „Podpisana, Bakkaus Ingrid, potrjujem prejem obrazca s standardnimi informacijami o evropskem potrošniškem kreditu in seznanitev z njegovo vsebino“. Navedeno sodišče meni, da bi lahko taka klavzula povzročala težave, če bi bil njen učinek prenos dokaznega bremena na potrošnika. To sodišče meni, da lahko takšna klavzula otežuje ali celo onemogoča uresničevanje pravice potrošnika, da izpodbija to, da je dajalec kredita v celoti izpolnil svoje obveznosti.

- 18 V zvezi s preverjanjem kreditne sposobnosti kreditorejmalcev predložitveno sodišče navaja, da medtem ko je družba CA CF v sporu proti I. Bakkaus predložila izkaz dohodkov in bremen, ki ga je ta podpisala, ter dokazila o dohodkih, ki jih je predložila zadevna oseba, tega v sporu proti zakoncema Bonato ni storila.
- 19 V teh okoliščinah je tribunal d'instance d'Orléans prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba [Direktivo 2008/48] razlagati tako, da mora dajalec kredita dokazati, da je pravilno in v celoti izpolnil obveznosti ob pripravi in izvrševanju kreditne pogodbe, ki jih ima na podlagi nacionalnega prava, s katerim je bila prenesena [navedena d]irektiva?
 2. Ali je na podlagi [Direktive 2008/48] prepovedano, da je pravilno in popolno izpolnitev obveznosti, ki jih ima dajalec kredita, mogoče dokazati izključno na podlagi vzorčne klavzule, ki je vključena v kreditno pogodbo in ki izkazuje potrditev potrošnika, da so bile izpolnjene obveznosti dajalca kredita, brez drugih dokumentov, ki jih dajalec kredita izroči kreditorejmalcu?
 3. Ali je treba člen 8 [Direktive 2008/48] razlagati tako, da v skladu z njim kreditne sposobnosti potrošnika ni mogoče preveriti zgolj na podlagi informacij, ki jih posreduje potrošnik, brez učinkovite preveritve teh informacij z drugimi elementi?
 4. Ali je treba člen 5(6) [Direktive 2008/48] razlagati tako, da dajalec kredita potrošniku ni mogel zagotoviti zadostne razlage, če ni prej preveril njegovega finančnega položaja in njegovih potreb?

Ali je treba člen 5(6) [Direktive 2008/48] razlagati tako, da prepoveduje, da zadostna razlaga potrošniku izhaja le iz pogodbenih informacij, ki so navedene v kreditni pogodbi, ne da bi bil pripravljen poseben dokument?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

- 20 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, prvič, ali je treba Direktivo 2008/48 razlagati tako, da mora dajalec kredita dokazati, da je pravilno in v celoti izpolnil predpogodbene obveznosti iz členov 5 in 8 te direktive, ki izhajajo iz nacionalnega prava za prenos te direktive, in drugič, ali vključitev vzorčne klavzule – ki izkazuje potrditev potrošnika, da so bile izpolnjene obveznosti dajalca kredita, ki pa ni podkrepljena z dokumenti, ki jih dajalec kredita izroči kreditorejmalcu – v kreditno pogodbo lahko zadošča za dokaz pravilne izpolnitve predpogodbenih obveznosti informiranja, ki jih ima dajalec kredita.
- 21 Najprej je treba poudariti, da predpogodbene obveznosti, ki so predmet teh vprašanj, prispevajo k uresnitvi cilja Direktive 2008/48, ki je, kot je razvidno iz uvodnih izjav 7 in 9 te direktive, na področju potrošniških kreditov določiti popolno in obvezno usklajevanje na nekaterih ključnih področjih, ki je potrebna za to, da se vsem potrošnikom v Uniji zagotovi visoka in primerljiva raven varovanja njihovih interesov in se na trgu potrošniških kreditov vzpostavi pravi notranji trg (glej sodbo LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, točka 42).
- 22 Vendar je treba ugotoviti, da glede, prvič, dokaznega bremena v zvezi s tem, ali je dajalec kredita izpolnil svoji obveznosti zagotovitve ustreznih informacij potrošniku in preveritve njegove kreditne sposobnosti, ki sta določeni v členih 5 in 8 Direktive 2008/48, in drugič, sredstev za dokazovanje izpolnitve teh obveznosti, ta direktiva ne vsebuje nobenih določb.

- 23 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča so, kadar ni ureditve Unije s tega področja, natančna postopkovna pravila za zaščito pravic, ki jih imajo osebe na podlagi prava Unije, določena v notranjem pravnem redu vsake države članice v skladu z načelom postopkovne avtonomije držav članic, vendar le, če ta pravila niso manj ugodna kot tista, ki urejajo podobne notranje položaje (načelo enakovrednosti), in če dejansko ne onemogočajo ali čezmerno otežujejo uveljavljanja pravic, ki jih priznava pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej zlasti sodbo Specht in drugi, od C-501/12 do C-506/12, C-540/12 in C-541/12, EU:C:2014:2005, točka 112 in navedena sodna praksa).
- 24 Glede načela enakovrednosti je treba navesti, da Sodišče ne razpolaga z nobenim dokazom, na podlagi katerega bi lahko podvomilo v skladnost ureditve iz postopka v glavni stvari s tem načelom.
- 25 V zvezi z načelom učinkovitosti je treba opozoriti, da je treba vsak položaj, v katerem se postavi vprašanje, ali neka nacionalna procesna določba onemogoča ali pretirano otežuje uporabo prava Unije, preizkusiti ob upoštevanju položaja te določbe v celotnem postopku ter poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi organi (sodba Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 52 in navedena sodna praksa).
- 26 V obravnavani zadevi je treba v zvezi z nacionalno ureditvijo iz postopka v glavni stvari opozoriti, da ni naloga Sodišča presojati o razlagi določb notranjega prava, saj ta naloga pripada izključno predložitvenemu sodišču.
- 27 Vendar je treba pojasniti, da bi bilo spoštovanje tega načela ogroženo, če bi bil potrošnik tisti, ki bi nosil dokazno breme glede neizpolnitve obveznosti iz členov 5 in 8 Direktive 2008/48. Ta namreč nima sredstev, s katerimi bi lahko dokazal, da mu dajalec kredita, prvič, ni zagotovil informacij, ki se zahtevajo v členu 5 te direktive, in drugič, ni preveril njegove kreditne sposobnosti.
- 28 Je pa učinkovitost izvrševanja pravic iz Direktive 2008/48 zagotovljena z nacionalnim pravilom, da mora načeloma dajalec kredita pred sodiščem utemeljiti pravilno izpolnitev svojih predpogodbenih obveznosti. S tem pravilom se, kot je bilo opozorjeno v točki 21 te sodbe, zagotavlja varstvo potrošnika, brez da bi to prekomerno posegalo v pravico dajalca kredita do poštenega sojenja. Kot je namreč navedel generalni pravobranilec v točki 35 sklepnih predlogov, se mora skrbni dajalec kredita zavedati nujnosti zbiranja in shranjevanja dokazov o izpolnitvi svojih obveznosti informiranja in razlage.
- 29 Vzorčna klavzula, vsebovana v kreditni pogodbi, ki jo je sklenila I. Bakkaus, ne ogroža učinkovitosti pravic iz Direktive 2008/48, če na podlagi nacionalnega prava ta klavzula pomeni samo, da kreditojemalec potrdi, da mu je bil predložen obrazec s standardnimi informacijami o evropskem potrošniškem kreditu.
- 30 Glede tega iz člena 22(3) Direktive 2008/48 izhaja, da takšna klavzula dajalcu kredita ne more omogočiti, da obide svoje obveznosti. Tako zadevna vzorčna klavzula pomeni indic, ki ga mora dajalec kredita podpreti z enim ali več upoštevnimi dokazi. Poleg tega mora potrošnik vedno imeti možnost zatrjevati, da mu ta obrazec ni bil predložen ali da z njim dajalec kredita ni mogel izpolniti svojih obveznosti zagotovitve predpogodbenih informacij.
- 31 Če pa bi, nasprotno, taka vzorčna klavzula na podlagi nacionalnega prava pomenila potrditev potrošnika, da je dajalec kredita v celoti in pravilno izpolnil svoje predpogodbene obveznosti, bi posledično povzročila obrnitev dokaznega bremena glede izvršitve navedenih obveznosti, ki bi zmanjševala učinkovitost pravic, priznanih z Direktivo 2008/48. Tako mora predložitveno sodišče preveriti, ali dokazna vrednost te vzorčne klavzule zmanjšuje možnost potrošnika in sodišča izpodbijati ali ovreči pravilno izvršitev predpogodbenih obveznosti informiranja in preverjanja, ki ju ima dajalec kredita.

- 32 Glede na vse zgornje preudarke je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba določbe Direktive 2008/48 razlagati tako, da:
- prvič, nasprotujejo nacionalni zakonodaji, v skladu s katero bi dokazno breme glede neizpolnitve obveznosti iz členov 5 in 8 Direktive 2008/48 nosil potrošnik, in
 - drugič, nasprotujejo temu, da mora zaradi vzorčne klavzule sodišče šteti, da je potrošnik priznal, da je dajalec kredita v celoti in pravilno izpolnil svoje predpogodbene obveznosti, saj bi ta klavzula s tem povzročila obrnitev dokaznega bremena glede izvršitve navedenih obveznosti, kar bi zmanjševalo učinkovitost pravic, priznanih z Direktivo 2008/48.

Tretje vprašanje

- 33 Predložitveno sodišče želi s tretjim vprašanjem izvedeti, ali je treba člen 8 Direktive 2008/48 razlagati tako, da nasprotuje temu, da se kreditna sposobnost potrošnika oceni zgolj na podlagi informacij, ki jih posreduje potrošnik, brez učinkovite preveritve teh informacij z drugimi elementi.
- 34 Iz člena 8(1) Direktive 2008/48 izhaja, da mora pred sklenitvijo kreditne pogodbe dajalec kredita oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi zadostnih informacij, ki mu jih, kadar je to primerno, posreduje potrošnik, in po potrebi informacij, ki jih pridobi s poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov.
- 35 Glede tega je v uvodni izjavi 26 te direktive navedeno, da bi morali biti dajalci kreditov odgovorni za individualna preverjanja kreditne sposobnosti potrošnikov in da bi morali v ta namen imeti možnost uporabe informacij, ki jih posredujejo potrošniki, ne samo med pripravo zadevne kreditne pogodbe, temveč tudi v času dolgotrajnega poslovnega odnosa. Namen te obveznosti je tako doseči odgovornost dajalcev kreditov in preprečiti izdajanje posojil kreditno nesposobnim potrošnikom.
- 36 V Direktivi 2008/48 informacije, s katerimi mora dajalec kredita oceniti kreditno sposobnost potrošnika, niso navedene izčrpno in tudi ni pojasnjeno, ali je treba te informacije preverjati in kako. Nasprotno, s členom 8(1) Direktive 2008/48 v povezavi z uvodno izjavo 26 te direktive je dajalcu kredita podeljeno polje proste presoje, da se odloči, ali informacije, s katerimi razpolaga, zadostujejo za potrditev kreditne sposobnosti potrošnika, in ali mora te informacije preveriti z drugimi elementi.
- 37 Iz tega izhaja, da mora dajalec kredita, prvič, v vsakem posameznem primeru ob upoštevanju posebnih okoliščin tega primera presoditi, ali so navedene informacije ustrezne in zadostne za oceno kreditne sposobnosti potrošnika. Glede tega je lahko zadostnost navedenih informacij odvisna od okoliščin, v katerih se sklene kreditna pogodba, od osebnega položaja potrošnika ali od zneska, ki je predmet te pogodbe. To oceno je mogoče opraviti z listinami, ki dokazujejo finančni položaj potrošnika, ni pa mogoče izključiti, da bi dajalec kredita lahko upošteval morebitno predhodno poznavanje finančnega položaja prosilca za kredit. Vendar zgolj izjav potrošnika, ki jih ta ni utemeljil, ni mogoče šteti za zadostne, če niso podprte z dokaznimi listinami.
- 38 Drugič, brez poseganja v drugi stavek člena 8(1) Direktive 2008/48, v katerem je navedeno, da države članice v svoji zakonodaji lahko ohranijo obveznost dajalca kredita do vpogleda v zbirke podatkov, Direktiva 2008/48 dajalcem kredita ne nalaga, da sistematično nadzirajo resničnost informacij, ki jih posreduje potrošnik. Ob upoštevanju okoliščin vsakega primera se lahko dajalec kredita bodisi zadovolji z informacijami, ki mu jih posreduje potrošnik, bodisi presodi, da je treba te informacije potrditi.

- 39 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 8(1) Direktive 2008/48 razlagati tako, da, prvič, ne nasprotuje temu, da se kreditna sposobnost potrošnika oceni zgolj na podlagi informacij, ki jih ta posreduje, če so te informacije zadostne in če so izjave potrošnika podprte z dokaznimi listinami, in drugič, ne nalaga dajalcu kredita, da sistematično preverja informacije, ki jih posreduje potrošnik.

Četrto vprašanje

- 40 Predložitveno sodišče želi s četrnim vprašanjem, ki ima dva dela, izvedeti, prvič, ali je treba člen 5(6) Direktive 2008/48 razlagati tako, da ni mogoče šteti, da je dajalec kredita potrošniku zagotovil zadostno razlago, če ni prej preveril njegovega finančnega položaja in njegovih potreb. Drugič, to sodišče sprašuje, ali je treba to določbo razlagati tako, da prepoveduje, da zadostna razlaga, zagotovljena potrošniku, izhaja le iz pogodbenih informacij, ki so navedene v kreditni pogodbi, ne da bi bil pripravljen poseben dokument.
- 41 V zvezi s prvim delom tega vprašanja iz člena 5(6) Direktive 2008/48 in iz uvodne izjave 27 te direktive izhaja, da bo potrošnik kljub predpogodbenim informacijam, ki jih je treba zagotoviti na podlagi člena 5(1) te direktive, pred sklenitvijo kreditne pogodbe morda potreboval še dodatno pomoč, da se bo lahko odločil, katera kreditna pogodba najbolj ustreza njegovim potrebam in finančnemu položaju. Dajalec kredita mora torej potrošniku zagotoviti zadostno in njemu razumljivo razlago, da bi mu omogočil oceno, ali je predlagana kreditna pogodba prilagojena njegovim potrebam in finančnemu položaju, kadar je ustrezno, z razlago predpogodbenih informacij, bistvenih lastnosti predlaganih proizvodov in specifičnih posledic, ki jih lahko imajo za potrošnika, vključno s posledicami zamude plačila potrošnika.
- 42 Tako je cilj obveznosti zagotovitve zadostne razlage potrošniku omogočiti odločitev za neko vrsto kreditne pogodbe ob polnem poznavanju dejstev.
- 43 Nasprotno pa je, kot je bilo navedeno v točki 35 te sodbe, cilj obveznosti oceniti kreditno sposobnost potrošnika, ki je določena v členu 8(1) Direktive 2008/48, doseči odgovornost dajalca kredita in preprečiti, da bi ta odobril kredite kreditno nesposobnim potrošnikom.
- 44 Člena 5 in 8 navedene direktive sta namenjena varstvu in zagotovitvi visoke in primerljive ravni varovanja interesov vseh potrošnikov v Uniji.
- 45 Čeprav je narava teh dveh obveznosti predpogodbena, ker morata biti izpolnjeni pred sklenitvijo kreditne pogodbe, ni niti iz besedila niti iz ciljev členov 5 in 8 Direktive 2008/48 razvidno, da mora biti ocena finančnega položaja in potreb potrošnika opravljena pred zagotovitvijo zadostne razlage. Načeloma med tema obveznostma, ki izhajata iz teh členov navedene direktive, ni povezave. Dajalec kredita potrošniku lahko zagotovi razlago zgolj na podlagi elementov, ki mu jih ta posreduje, da bi se potrošnik lahko odločil za neko vrsto kreditne pogodbe, brez da bi moral pred tem oceniti njegovo kreditno sposobnost. Vendar mora dajalec kredita upoštevati oceno kreditne sposobnosti potrošnika, če ta ocena zahteva prilagoditev dane razlage.
- 46 V zvezi z drugim delom četrtega vprašanja je treba opozoriti, da iz člena 5(1) Direktive 2008/48 izhaja, da so obveznosti na področju informiranja, na katere se nanaša člen 5 te direktive, predpogodbene. Zato jih ni mogoče izpolniti v fazi sklenitve kreditne pogodbe, ampak z zagotovitvijo razlage, omenjene v členu 5(6) navedene direktive, potrošniku pred podpisom te pogodbe.

- 47 Glede načinov izvršitve obveznosti, ki jo ima dajalec kredita glede razlage, odstavek 6 člena 5 Direktive 2008/48 – drugače kot odstavek 1 tega člena – ne pojasnjuje, v kakšni obliki je treba potrošniku zagotoviti zadostno razlago, na katero se nanaša. Tako niti iz besedila tega odstavka 6 niti iz cilja, ki mu ta sledi, ne izhaja, da mora biti ta razlaga predložena v obliki posebnega dokumenta, in ni izključeno, da lahko dajalec kredita to razlago potrošniku poda ustno med pogovorom z njim.
- 48 Vendar lahko države članice na podlagi člena 5(6), drugi stavek, te direktive natančneje opredelijo obveznost dajalca kredita, da zagotovi zadostno razlago. Vprašanje oblike, v kateri je treba potrošniku predložiti to razlago, je zato v domeni nacionalnega prava.
- 49 Glede na zgornje preudarke je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5(6) Direktive 2008/48 razlagati tako, da sicer ne prepoveduje, da dajalec kredita potrošniku zagotovi zadostno razlago pred oceno njegove kreditne sposobnosti in njegovih potreb, vendar se lahko izkaže, da ocena kreditne sposobnosti potrošnika zahteva prilagoditev zagotovljene zadostne razlage, ki mora biti potrošniku dana v primernem roku pred podpisom kreditne pogodbe, pri čemer v ta namen ni treba pripraviti posebnega dokumenta.

Stroški

- 50 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

- 1. Določbe Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS je treba razlagati tako, da:**
 - prvič, nasprotujejo nacionalni zakonodaji, v skladu s katero bi dokazno breme glede neizpolnitve obveznosti iz členov 5 in 8 Direktive 2008/48 nosil potrošnik, in
 - drugič, nasprotujejo temu, da mora zaradi vzorčne klavzule sodišče šteti, da je potrošnik priznal, da je dajalec kredita v celoti in pravilno izpolnil svoje predpogodbene obveznosti, saj bi ta klavzula s tem povzročila obrnitev dokaznega bremena glede izvršitve navedenih obveznosti, kar bi zmanjševalo učinkovitost pravic, priznanih z Direktivo 2008/48.
- 2. Člen 8(1) Direktive 2008/48 je treba razlagati tako, da, prvič, ne nasprotuje temu, da se kreditna sposobnost potrošnika oceni zgolj na podlagi informacij, ki jih ta posreduje, če so te informacije zadostne in če so izjave potrošnika podprte z dokaznimi listinami, in drugič, ne nalaga dajalcu kredita, da sistematično preverja informacije, ki jih posreduje potrošnik.**
- 3. Člen 5(6) Direktive 2008/48 je treba razlagati tako, da sicer ne prepoveduje, da dajalec kredita potrošniku zagotovi zadostno razlago pred oceno njegove kreditne sposobnosti in njegovih potreb, vendar se lahko izkaže, da ocena kreditne sposobnosti potrošnika zahteva prilagoditev zagotovljene zadostne razlage, ki mora biti potrošniku dana v primernem roku pred podpisom kreditne pogodbe, pri čemer v ta namen ni treba pripraviti posebnega dokumenta.**

Podpisi